

ИНСТИТУТ
ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ
Бр. 14/1
26.01. 2017. год.
БЕОГРАД

Предлог

ПРОГРАМ
НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА
ИНСТИТУТА ЗА ЕКОНОМИКУ
ПОЉОПРИВРЕДЕ БЕОГРАД
ЗА ПЕРИОД 2017-2020. ГОДИНЕ

1. УВОД

Програм научноистраживачког рада садржи основне циљеве, правце и приоритете научног и истраживачког развоја Института за економику пољопривреде (у даљем тексту Институт) предвиђених Законом о научноистраживачкој делатности Републике Србије („Сл. гласник РС“ бр. 110/2005, 50/06 – исправка, 18/2010 и 112/2015), у даљем тексту: Закон, и Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2017. до 2020. године.

Имајући у виду чињеницу да је научноистраживачки рад делатност од посебног значаја за свеукупни развој Републике Србије, да је заснован на знању и, заједно са високим образовањем, главни је чинилац и покретач привредног и укупног друштвеног развоја, опредељење Института је даљи наставак и подстицање овога развоја, уз највишу употребу нових знања и технологија, коришћењем кадровских, технолошких и природних предности и механизма, ради обезбеђивања компетентности и конкурентности у домаћим, регионалним и међународним научним, образовним и културним оквирима.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

Институт за економику пољопривреде је основан 29.08.1949. године при Министарству пољопривреде ФНРЈ, као Савезни институт за економику пољопривреде.

Као установа са самосталним финансирањем, Институт је основан решењем И.В. бр: 107 од 17.02.1954. године, којом приликом је добио назив који данас носи.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја је, решењем бр. 612-00-00458/2013-17, од 04.03.2013.године, утврдило да Институт за економику пољопривреде испуњава услове прописане Законом о научноистраживачкој делатности.

3. НАЧЕЛА, ЦИЉЕВИ И ПРАВЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Институт остварује научноистраживачку делатност кроз систематски стваралачки рад истраживача, који се предузима ради откривања и усвајања нових знања, с циљем подизања општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћења тих знања у свим областима друштвеног развоја.

Научноистраживачка делатност Института обухвата припрему, реализацију и евалуацију научних, истраживачких и стручних пројеката, као и имплементацију њихових резултата.

Институт обавља научноистраживачки рад у циљу развоја науке, унапређења своје делатности и популаризације научног рада. Научноистраживачка делатност Института остварује се основним и примењеним истраживањима која су у функцији валоризације резултата основних истраживања усмерена ка задовољавању потреба непосредних корисника резултата истраживања, као и оспособљавањем кадра за научноистраживачки рад.

Опредељење Института ка научноистраживачком раду проистиче из досадашњег достигнутог степена привредног, друштвеног, научног и технолошког развоја, али и из промена насталих током последњих деценија на простору Балкана и Републике Србије, измењених привредно-систематских услова и уз наглашен прелазак привреде на тржишне услове привређивања.

Основна оријентација Института је да својим научноистраживачким радом, заснованим првенствено на коришћењу домаћег, расположивог и новоствореног знања, постане кључни фактор одрживог (пре свега, пољопривредног и руралног) развоја у региону западног Балкана, у области економике пољопривреде, посебно имајући у виду чињеницу да Институт постоји већ 68 година и да је једина научноистраживачка организација те врсте у Републици Србији.

Овакав научноистраживачки рад представља битан фактор економског опоравка привреде (пре свега у области: агроиндустрије, пољопривреде и руралних средина), раста продуктивности и друштвеног производа и дугорочног научног и друштвеног препорода, као и што успешнијег повезивања са другим научноистраживачким организацијама, институтима, факултетима и институцијама, како у земљи тако и свету.

Институт своју научноистраживачку делатност базира на следећим начелима:

- Слободи и аутономији научноистраживачког рада;
- Јавности научноистраживачког рада и резултата тог рада;
- Научној и стручној критици;
- Поштовању стандарда науке и струке;
- Примени међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научноистраживачког рада;
- Конкурентности научних програма и пројеката;
- Етике научноистраживачког рада, у складу са принципима добре научне праксе, и одговорности истраживача за последице свог рада;
- Међународне научне и технолошке сарадње;
- Брзи за одрживи (пре свега, пољопривредни и рурални) развој и заштиту животне средине.

Основни циљеви Програма научноистраживачког рада Института за период 2017-2020. година су усклађени са циљевима научноистраживачке делатности донетих Законом и Стратегијом, и укључују:

- Развој науке, технологије и образовања ради подстицања привредног развоја, повећања друштвеног производа и подизања стандарда и квалитета живота;
- Очување и развој општег фонда знања, као услов за укључивање у светске интеграционе процесе;
- Очување и развој укупних научноистраживачких потенцијала, научних кадрова и научноистраживачке опреме и инфраструктуре;
- Обезбеђивање конкурентности услуга на домаћем и светском тржишту;
- Успостављање међународне научне сарадње ради брже интеграције у светске научне, привредне и друштвене токове, као и укључивање у европски истраживачки простор;
- Усмеравање истраживача ка иновацијама, креирању стваралачког амбијента и истраживачког образовања, с циљем усавршавања и очувања кадра;
- Организовано и систематско подстицање мобилности истраживача, у оквиру српског и европског истраживачког простора.

Ради постизања основних циљева, овим Програмом су одређени и *посебни циљеви*, а то су следећи:

- Подстицање изврности и релевантности научних истраживања у Републици Србији;
- Јачање повезаности науке, привреде и друштва ради подстицања иновација;
- Успостављање ефикасног система управљања науком и иновацијама у Републици Србији;
- Осигурање изврности и доступности људских ресурса за науку и привреду и друштвене делатности;
- Унапређење међународне сарадње у домену науке и иновација;
- Повећање улагања у истраживање и развој путем јавног финансирања и подстицања улагања пословног сектора у истраживање и развој.

На основу наведених основних и посебних циљева, утврђени су и следећи *правци* њихове реализације:

- Свеобухватно коришћење постојећег научноистраживачког потенцијала, чији су истраживачки резултати доказани у домаћој и светској науци и технологији.
- Подстицање основних истраживања у оним областима која су од интереса Института и привреде, а по квалитету својих до сада достигнутих резултата, обезбеђују валоризацију и тржишну комерцијализацију.
- Посвећивање пажње усмереним основним истраживањима, која у интеграцији са примењеним и развојним истраживањима, доприносе преузимању светског знања и распрострањавању сопственог знања у новим технологијама и производима.
- Подстицање прихватања и ширења расположивих научноистраживачких и технолошких резултата, како би се брже преносили у сектор производње и услуга, у циљу равномернијег регионалног развоја и повећања иновационе способности у области пољопривреде и руралних средина, као и привреде у целини.
- Остваривање научноистраживачког рада кроз: обезбеђивање инфраструктурних улагања, набавку научноистраживачке опреме и одрживање и обнављање постојеће, изградњу вишенаменских пробних објеката за потврђивање научноистраживачких резултата и експерименталну производњу, и успостављање средишта за ширење нових технологија.
- Подизање међународне сарадње на виши ниво: учешћем у међународним многостраним и двостраним програмима и пројектима, међународним вредновањем резултата научних истраживања, успостављањем тешње сарадње са истраживачима нашег порекла у иностранству.
- Обезбеђивање сталног усавршавања истраживачког кадра преко последипломских, докторских и последокторских студија у оквиру утврђених истраживачких програма.
- Развијање интересовања младих талентованих истраживача за научноистраживачки рад, укључивањем у научноистраживачке пројекте и програме и њихово запошљавање у Институту.

- Запошљавање и постицање високообразовних стручњака у областима од првенственог значаја за Институт, већим развојно-истраживачким тимовима и пројектима.
- Израда дугорочних стратегија одрживог развоја локалних заједница, региона и Републике Србије у целини, као и израда програма социо-економске и еколошке ревитализације ресурса локалних заједница у руралним подручјима.
- Издавање часописа и монографија, израда статистичких база података за научну, стручну и ширу употребу, набавка научне литературе, организација домаћих и међународних научних и стручних скупова и учешће на њима, објављивање резултата, њихова оцена, расположивост и доступност. Посебно ће се водити рачуна о резултатима који обезбеђују тржишне ефекте, као и на објављивање научних радова у међународним часописима категорисаним на SCI листи од значаја за развој одговарајуће научне области, као и у водећим домаћим и домаћим часописима са рецензијом.
- Софтверска подршка планирању и пројектовању за потребе пољопривредних газдинстава, предузећа, асоцијација произвођача, локалних заједница и других корисника у сектору агробизниса и области руралног развоја.
- Пружање помоћи и подршке код формирања и рада агенција за рурални развој на различитим нивоима.
- Едукација у области одрживе пољопривреде и руралног развоја, заинтересованим субјектима на свим нивоима.
- Израда технолошких пројеката за пољопривредну производњу, прединвестиционих и инвестиционих студија и програма, посебно израда програма и модела развоја породичних газдинстава у складу са структурним променама у пољопривреди и на селу, успостављање система управљања животном средином у складу са стандардима GLOBAL GAP, HACCP, ISO и др.
- Обезбеђивање довољних и стабилних буџетских и других средстава за остваривање ових циљева и праваца, путем пројектног финансирања научноистраживачког рада истраживача и финансирања директних материјалних трошкова истраживања, као и средстава привредних друштава, удружења и организација, сопствених прихода, спонзорства, донаторства и коришћењем подстицаја у оквиру кредитне, пореске и монетарне политике Републике Србије.

4. ПРИОРИТЕТИ

Приоритети Програма научноистраживачког рада Института произилазе из постављених циљева и праваца развоја Института, и развојних праваца датих Стратегијом и у сагласности са Законом.

Научноистраживачка делатност Института се мултидисциплинарно реализује преко научних и технолошких области са истраживањем и развојем неопходних процеса и операција у области агропривреде и руралног развоја (са посебним акцентом на економику пољопривреде).

Изврсност у науци је основа иновативног друштва знања, при чему најзначајнији допринос пружају основна – фундаментална истраживања. Изврсност у свим областима основних истраживања, која су предуслов свеукупног развоја, ће се подржати усмеравањем средстава према успешнијим истраживачким тимовима који достижу изванредне научне резултате, доприносе повећању међународне видљивости и

конкурентности српске науке. Примарни циљ основних истраживања ће остати систематично трагање за новим знањима којим се решавају нови или постојећи научни проблеми, доказују нове идеје и развијају нове теорије. Поред тога, основна истраживања ће своју суштинску улогу остваривати у образовању висококвалитетног научног и стручног кадра и јачању међународне научне сарадње.

Основна истраживања која ће бити оријентисана према решавању друштвених изазова и потребама друштва за решавање одређених проблема. Зато ће се по принципу пројектног финансирања „top down“, ова истраживања одвијати у тематским оквирима које ће утврдити Министарство просвете, науке и технолошког развоја у консултацији са другим релевантним министарствима (посебно Министарством пољопривреде и заштите животне средине). Кроз овај тип истраживања ће се реализовати партнерски координирани пројекти између два или више министарстава, а који ће бити усмерени ка решавању сложенијих проблема и значајнијих друштвених изазова, чиме ће се доприносити оптималном коришћењу буџетских средстава за финансирање истраживања и развоја. Истраживања ће се спроводити у области развоја тржишног система и пословања Института.

У области друштвено-хуманистичких наука истраживања ће се усмерити према одрживом развоју (и то према сва три стуба: социјалном, економском и еколошком). Сходно томе, наставиће се заједнички истраживачки пројекти са институтима из области друштвено-хуманистичких наука. Поред тога, наставиће се заједнички истраживачки пројекти са Центром за роботiku (Институт „Михајло Пупин“ - Београд), који су усмерени на развоју нових и унапређењу постојећих технологија, производа и услуга (чија је примена, пре свега, у области пољопривреде и руралног развоја). Утврдиће се тематски оквири кроз широку консултацију научне заједнице и привреде у циљу дефинисања кључних области истраживања, а у чијој реализацији ће учествовати заједнички истраживачки тимови науке и привреде или ће привредни и други субјекти финансијски подржати истраживања од непосредног интереса. Пројекти ће решавати конкретне проблеме у оквиру тематских области за унапред одређене крајње кориснике, тако да у исто време одражавају потребе привреде и могућности науке. Посебну подршку ће имати заједнички истраживачки пројекти науке и привреде, јер непосредна интеракција током самих истраживања убрзава развој нових производа, достиже се виши степен технолошке спремности и скраћује време потребно за њихову комерцијализацију.

Институт је тренутно ангажован на два пројекта које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Назив, евиденциони број, руководилац и број ангажованих истраживача из Института приказани су табеларно:

Ред. бр.	Евид. бр.	Назив пројекта	Руководилац	Број истраживача из Института
1.	ИИИ 46006	„Одржива пољопривреда и рурални развоја у функцији остваривања стратешких циљева Републике Србије у оквиру дунавског региона“	Проф. др Јонел Субић	20/258 месеци
2.	179028	„Рурално тржиште рада и рурална економија Србије – диверзификација дохотка и смањење сиромаштва“	Проф. др Наталија Богданов	2/18 месеци

Институт ће, као главни носилац пријаве предлога, конкурисати на новом Јавном позиву Министарства просвете, науке и технолошког развоја са минимум 1 пројектом у области друштвено-хуманистичких наука. Припрему и пријављивање пројеката, као и учешће и реализацију истих разматраће и одобрити Научно веће. Научно веће ће анализирати и евалуирати резултате са пројеката и стараће се за обезбеђење и испуњеност услова за научноистраживачки рад. Реализација наведених пројеката одвијаће се у складу са потписаним уговорима, континуирано ће се пратити, а резултате ће оцењивати сваке године, не само експерти ресорног Министарства, већ и организације корисници резултата који ће учествовати као партиципанти у овим пројектима.

Унапређени систем вредновања ће подстицати и афирмисати научну изврсност, као и друштвену и економску релевантност истраживања и биће постављен уз пуно уважавање разлика које постоје по областима наука.

Научна изврсност и њено вредновање су основне претпоставке да знање које постоји и настаје на универзитетима и институтима буде међународно конкурентно и да ствара нову научну вредност, па ће посебно бити вредновани резултати објављени у врхунским међународним часописима (часописи са високим вредностима импакт фактора) и што ће унапредити параметре научне изврсности: цитираност и Хиршов-индекс (појединачних истраживача, финансираних пројеката и укупног научноистраживачког система Републике Србије).

У међународној научној и технолошкој сарадњи у овом периоду, Институт ће посветити још већу пажњу. Од посебног значаја за научноистраживачки рад Института су припремне радње за конкурисање и учешће на пројектима у оквиру HORIZON 2020 који се финансира од стране Европске Уније, као и других пројеката и програма (домаћих и међународних)

Најзначајнији приоритет у оквиру Програма научноистраживачког рада Института који обезбеђује учешће у стварању фонда знања, али и одлучујуће доприноси обнављању привреде и убрзаном технолошком развоју земље, јесу кадрови.

Основно усмерење биће и на стварању повољних услова за одржавање постојећег научноистраживачког кадра и његово подмлађивање. Такође, у оквиру развоја кадрова посебна пажња ће се посветити примени савремених метода одабирања, школовању и усавршавању научног подмлатка, младих и талентованих истраживача и стручњака, са циљем да се њиховим усавршавањем успостави веза са истраживањима и отвори перспектива њиховог дугорочног бављења пословима значајним за остваривање развојних приоритета Републике Србије и Института. Тежиће се перманентном образовању и усавршавању истраживача и стручњака. Подстицаће се усавршавања која су у сагласности са плановима и потребама развоја научноистраживачке делатности, као и друштва у целини. Посебна пажња посветиће се и успостављању сарадње и чвршћих информационих токова са нашим стручњацима запосленим у иностранству, као и укључивањем у остваривању конкретних заједничких научноистраживачких програма и пројеката са другим научноистраживачким организацијама и образовним установама у земљи и иностранству.

Институт ће у наредном периоду интензивирати рад и на активностима везаним за укључивање својих научника у програме менторског вођења последипломских, докторских и постдокторских студената.

Обезбеђење висококвалитетне истраживачке опреме и инфраструктуре су основни предуслови, не само за квалитетан научноистраживачки рад, већ и за иновативни развој.

Инвестиције у истраживачко-развојну инфраструктуру ће се спроводити кроз јасан и транспарентан механизам који ће обезбедити спровођење стратешких циљева и спречавати даљу фрагментацију истраживачке инфраструктуре.

Посебна димензија развоја културе дијалога између науке, технологије и друштва односиће се односи и на бољу комуникацију истраживачког сектора са привредом, другим министарствима, цивилним сектором и друштвом у целини.

Значајну пажњу у подстицању и афирмисању научноистраживачког рада у периоду од 2017-2020. године, Институт ће посветити и издавачкој делатности. Наставиће се са суиздавањем часописа Економика пољопривреде, Економика и Транзиција. Посебна пажња, посветиће се даљем настављању активности на подизању рејтинга ових часописа, и то кроз јачање уређивачког одбора укључивањем еминентних и признатих стручњака у његов рад, израду и поштовање система рецензирања радова, популаризацију часописа у циљу сарадње са еминентним стручњацима, размену часописа са сродним високошколским и научноистраживачким институцијама, Народном библиотеком и универзитетским библиотекама, као и кроз пружање помоћи и подршке у индивидуалном и тимском научноистраживачком раду, и његовом презентовању објављивањем резултата у овим часописима.

Институт ће, у оквиру својих могућности, подржати објављивање научних публикација чији су аутори истраживачи Института.

Институт ће и у наступајућем периоду бити (су)организатор традиционалног међународног скупа који је у функцији реализације пројекта „Одржива пољопривреда и рурални развој у функцији остваривања стратешких циљева Републике Србије у оквиру дунавског региона“. Скуп се организује сваке године почетком децембра месеца и на њему се презентују резултати Института са пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као и резултати пројеката Института са привредом. Сви презентовани радови се (након позитивне рецензије и сагласности уредника) објављују у Тематском зборнику радова, а према критеријумима Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Такође, Институт ће и у наредном периоду наставити са одржавањем скупова који ће бити у функцији реализације будућих пројеката.

Потребно је даље радити на институционалном умрежавању Института и развијању добре професионалне сарадње са институцијама у земљи и иностранству. Пре свега, могуће је интензивирати сарадњу са оним институцијама, факултетима и институтима, са којима одређени вид научно-техничке сарадње већ постоји: Пољопривредни факултет у Земуну - Београд, Пољопривредни факултет - Нови Сад, Економски факултет - Београд, Економски факултет – Суботица, Институт економских наука -Београд, Институт за примену науке у пољопривреди-Београд, Институт за проучавање лековитог биља „Јосиф Панчић“ - Београд, Институт „Михајло Пупин“ - Београд, као и сарадњу са одговарајућим одсецима на приватним факултетима. Сарадњу је потребно усмерити тако да доноси мерљиве и конкретне резултате на пољу развоја и науке.

У циљу обезбеђивања квалитета научноистраживачког рада, даљег унапређења научноистраживачке делатности, остваривања заједничких интереса и научноистраживачке сарадње, усклађивања набавке и коришћења научноистраживачке опреме, набавке и коришћења научних публикација, међусобног повезивања и сарадње са одговарајућим институцијама у области високог образовања, развијања међународне сарадње, неговања научне критике и вредновања сопственог научноистраживачког рада, Институт ће и даље потенцирати своје чланство у

Заједници института Србије, стручним телима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, стручним телима Министарства пољопривреде и заштите животне средине и др.

На крају, као саставни део овог Програма, даје се списак истраживача запослених у Институту и области наука којима се баве, затим ангажованих у израдама докторских теза - менторски рад или у комисијама за одбрану теза, као и број истраживача који је на последипломским студијама.

Редни број	Име и презиме	Звање	Област науке
1.	Др Весна Поповић	Научни саветник	Друштвене науке - економија: аграрна подршка и рурални развој
2.	Проф.др Јонел Субић	Виши научни сарадник	Друштвене науке - економија: управљање инвестицијама и трошкови и калкулације
3.	Др Бранко Михаиловић	Виши научни сарадник	Друштвене науке - економија: консалтинг
4.	Др Маја Штрбац	Научни сарадник	Друштвене науке - аргоекономија: потрошња пољопривредно прехранбених производа
5.	Др Наташа Кљајић	Научни сарадник	Друштвене науке - агроекономија: инвестиције и мелиорације
6.	Др Весна Параушић	Научни сарадник	Друштвене науке - економија: кластери у агрокомплексу
7.	Др Антон Пушкарић	Научни сарадник	Друштвене науке - агроекономија: тржиште пољопривредно прехранбених производа
8.	Др Љиљана Рајновић	Научни сарадник	Друштвене науке – економија: корпоративно управљање

9.	Др Зоран Симоновић	Научни сарадник	Друштвене науке – економија: менаџмент
10.	Др Светлана Рољевић-Николић	Научни сарадник	Техничко-технолошке науке – пољопривреда: економика органске производње
11.	Др Борис Кузман	Научни сарадник	Друштвене науке - агрономија: тржиште пољопривредно прехранбених производа и инвестиције
12.	Др Владо Ковачевић	Научни сарадник	Друштвене науке - агрономија: робно-берзанско пословање
13.	Др Предраг Вуковић	Истраживач-сарадник	Друштвене науке - економија: туризам
14.	Др Радојица Сарић	Истраживач-сарадник	Друштвене науке – економија: одрживи развој и зелена економија
15.	МА Лана Настић	Истраживач-сарадник	Друштвене науке – агрономија: трошкови и калкулације
16.	МА Биљана Грујић	Истраживач-сарадник	Друштвене науке – агрономија: финансирање пољопривреде и руралног развоја
17.	МА Маријана Јовановић Тодоровић	Истраживач-сарадник	Техничко - технолошке науке – пољопривреда: економика биљне производње

Број - имена истраживача ангажованих у израдама докторских теза – менторски рад или учествовање у комисијама за одбрану теза:

- Др Весна Поповић, научни саветник;
- Проф. др Јонел Субић, виши научни сарадник;
- Др Бранко Михаиловић, виши научни сарадник;
- Др Борис Кузман, научни сарадник;

- Др Антон Пушкарић, научни сарадник.

Број – имена истраживача који су на докторским студијама за која су ангажовани сарадници Института:

- МА Биљана Грујић;
- МА Маријана Јовановић Годоровић.

5. ЗАКЉУЧАК

Програмом научноистраживачког рада Института за економику пољопривреде Београд за период 2017-2020. година, утврђени су циљеви, правци и приоритети научноистраживачке делатности у Институту.

Програм научноистраживачког рада Института, у сагласности са Законом о научноистраживачкој делатности и Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије, треба да допринесе:

- Бржем економском, технолошком и друштвеном развоју земље;
- Очувању постојећих научних потенцијала (људских ресурса и опреме);
- Подстицању укључивања младих у све облике стваралаштва;
- Међународној сарадњи.
- Конкурентности у науци, технологији и привреди.

Програмом научноистраживачког рада Института утврђена је одређеност Института за обезбеђивање и унапређење квалитета кадрова и научноистраживачког рада.

Институт је чврсто одређен да непрекидно и систематски ради на стварању услова и подстицању истраживача за научноистраживачки рад.

Измена и допуна Програма научноистраживачког рада Института за период 2017-2020. године, дата је од стране Научног већа Одлуком бр. _____ од 26.01.2017. године

ПРЕДСЕДНИЦА НАУЧНОГ ВЕЋА

Др Весна Поповић

